

Landbouwgrond verdient bescherming

Michiel Bussink

Mooi dat GroenLinks/PvdA-leider Frans Timmermans de grondpolitiek weer op de agenda zet. De rijksoverheid moet de regie in de ruimtelijke ordening weer naar zich toe trekken, bepleitte hij in zijn Binnenhoflezing van afgelopen woensdag. Zodat we weer zorgvuldiger met ons landschap omgaan, in plaats van die te grabbel te gooien voor alsmaar nieuwe distributiecentra, datacentra en infrastructuur. Inderdaad, we laten ons nu gijzelen door de intensieve veehouderij en daar moeten we van af. Maar met zijn voorstel daarvoor het areaal landbouwgrond in te krimpen, maakt Timmermans een denkfout. Want daarmee wordt de omschakeling naar een milieu- en natuurvriendelijke landbouw veel moeilijker.

Voor iedereen is duidelijk dat de problemen in de Nederlandse landbouw immens zijn. Nou ja, behalve dan bij minister Wiersma (BBB) van landbouw die als belangrijkste beleidsstrategie heeft om samen met haar achterban de kop steeds verder in het zand te steken. Voor het teveel aan stikstof in de natuur, voor de broeikasemissies, de achteruitgang van de bodem en biodiversiteit, ons steeds slechtere drinkwater en aanstaande gevaarlijke virussen uit de intensieve veehouderij. Maar ook voor het gebrek aan toekomstperspectief bij de boeren. Elke dag stoppen er agrariërs en als het huidige beleid wordt voortgezet blijven er in 2040 van de 50.000 boeren (in 1950 nog 400.000) maar 8.000 over. Uitgerekend de BBB is met zijn gehechtheid aan de onhoudbare status quo feitelijk een anti-boeren-partij.

Het móet anders en dat kan ook, als we dat met z'n allen willen. Biologisch akkerbouwer en onderzoeker [Meino Smit onderzocht in zijn proefschrift](#) de duurzaamheid van de Nederlandse landbouw (Naar een duurzame landbouw in 2040). Hij concludeerde: 'De Nederlandse landbouw gebruikt geweldig veel input aan fossiele energie, veevoer, kunstmest, grond, andere grondstoffen en dat staat in geen verhouding met wat het oplevert.'

Ook zonder al die inputs kunnen we volgens Smit voldoende voedsel produceren, op een duurzame manier. Maar daarvoor hebben we dan wel alle landbouwgrond die er nu is voor nodig. 'Daar moet je van afblijven. Dus geen woningen meer op landbouwgrond, laat staan nieuwe bedrijventerreinen. Omdat te waarborgen moet alle landbouwgrond een beschermde status krijgen.'

Waar moeten dán al die nieuwe woningen komen, waarvoor Timmermans landbouwgrond wil opofferen? Het verrassende antwoord: die hoeven er niet te komen. Er is in Nederland namelijk geen gebrek aan woonruimte. Nederlanders hebben gemiddeld 53 vierkante meter woonruimte per persoon, veel meer dan in veel andere Europese landen. Niemand hoeft in Nederland op straat te wonen. Wel is er een discrepantie tussen vraag naar en aanbod van type woningen. Eurostat berekende dat Nederland een van de hoogste percentages 'onderbewoning' heeft: 61 procent van de mensen woont in een onderbewoond huis. 'De sleutel voor de oplossing ligt dan ook in het opkrikken van deze huishoudensbezetting oftewel het efficiënter benutten van de

bestaande voorraad', volgens [economisch geografen Ton van Rietbergen en Casper van Rietbergen](#). Niet dat dat makkelijk is. Maar wel nodig om veel zorgvuldiger om te gaan met de schaarse ruimte in ons land. Laten we niet in de val trappen van de bouwlobby die ons wil laten geloven dat de problemen op de woningmarkt vooral moeten worden opgelost met nieuwe woningen.

Voor extra natuur is het ook niet nodig om landbouwgrond op te offeren. Sterker nog, dat werkt averechts. De biodiversiteit in Nederland kan er alleen op vooruit gaan als we de landbouw minder vervuילend te maken. Minder (kunst)mest, veevoer, bestrijdingsmiddelen, vee et cetera. Om tegelijkertijd die landbouw productief te houden, hebben we juist alle landbouwgrond nodig. Daar is niks mis mee want met een veel minder intensieve landbouw, krijgen we een mooi, divers en natuurlijk cultuurlandschap terug. Met heggen, hagen, houtwallen, bloemrijke weides, poelen, voedselbossen en af en toe wat grazende koeien. Met wandel- en fietspaden toegankelijk gemaakt voor burgers.

Terwijl de Nederlandse politiek het laat afweten om de problemen in de landbouw aan te pakken, zijn er ondertussen steeds meer burgerinitiatieven die alvast aan het geschetste ideaalbeeld werken. Land van Ons, Herenboeren, Stichting Grondbeheer, Lenteland, Stichting Aardpeer, de biologisch(-dynamische) boeren, verenigd binnen de [Caring Farmers](#): Allemaal laten ze zien dat je met natuurlijke landbouw prima voldoende en gezond voedsel kunt produceren. Of, zoals biologisch-dynamisch boer Piet van IJzendoorn het verwoordt in mijn [nieuwe boek](#): 'De landbouw is de ideale plek om verbindingen tussen mensen en met de natuur te herstellen.'

Michiel Bussink schrijft over landbouw, voeding, natuur, landschap en levensbeschouwing. Op 19 september verschijnt bij uitgeverij Noordboek zijn nieuwe boek '[Landbouw voor iedereen - het levensverhaal van boer Piet](#).'

Gepubliceerd op [Joop.nl](#), 7 september 2024